

2007

Tune

BELGIUM

TRADE UNION News

Vakbonden zijn belangrijke partners in het streven naar sociale ontwikkeling, hier bij ons, maar ook elders. Het ACV heeft internationale solidariteit altijd bovenaan de agenda geplaatst en die solidariteit concreet gestalte gegeven door uitwisseling, ondersteuning, vorming en samenwerking met syndicale en sociale organisaties in het Zuiden.

Het ACV

ontwikkelings- programma

Het ACV ontwikkelingsprogramma

De rol die vakbonden op die manier kunnen spelen in de socio-economische en duurzame ontwikkeling van een land, is niet gering. En dat heeft de Belgische overheid ook begrepen. Daarom worden de Belgische vakbonden sinds 2001 erkend door de overheid als partner van het ontwikkelingssamenwerking beleid. De laatste jaren is er sowieso heel wat veranderd op het vlak van ontwikkelingssamenwerking. In 2000 kwamen de wereldleiders tijdens de Millenniumtop van de Verenigde Naties tot een akkoord om tegen 2015 acht doelstellingen te halen. Een ambitieus plan waarmee de wereldleiders zich ertoe engageren om tegen 2015 de armoede in de wereld met de helft te verminderen. En dus heeft de Belgische overheid beslist die Millenniumdoelstellingen als leidraad te hanteren in haar ontwikkelingsbeleid.

Vakbonden passen perfect binnen het kader van een ontwikkelingsbeleid met meer slagkracht én meer slaagkansen, dat de weg moet effenen om de millenniumdoelstellingen te halen. Vakbonden hier bij ons, maar ook in het Zuiden, komen op voor een maatschappij gebaseerd op rechten. Het waarborgen van rechten is immers de beste manier om armoede tegen te gaan en te vermijden. Het waarborgen van socio-economische rechten bijvoorbeeld zorgt ervoor dat er waardig werk is voor mensen, en dus een de-

gelijk inkomen voor gezinnen. Een gelijk inkomen hebben, blijft het belangrijkste middel om armoede te bestrijden. Maar een inkomen alleen is niet voldoende. Mensen hebben ook nood aan basisrechten zoals onderwijs, sociale zekerheid en goed functionerende openbare diensten. Ook dat zijn rechten waar de vakbond strijdpunten van maakt.

Net daar wringt het schoentje. Socio-economische rechten zijn immers geen verworven rechten, maar blijven strijdpunten, niet alleen in het Zuiden, maar ook hier bij ons. Dat maakt de cirkel rond. Syndicale ontwikkelingsamenwerking is geen kwestie van liefdadigheid, maar een kwestie van samenwerken aan sociale ontwikkeling. En dus samen strijden voor het verwerven en het behoud van rechten. Als organisatie alleen geraak je immers nergens. Alleen een constructieve samenwerking over de landsgrenzen heen boekt resultaten.

Omdat het ACV door de overheid erkend wordt als partner van ontwikkelingssamenwerking, krijgt het een structurele overheidssteun. Daarmee heeft het ACV een internationaal syndicaal ontwikkelingsprogramma uitgebouwd, waarbinnen structureel samengewerkt wordt met partners in het Zuiden die werken aan rechten en aan een sociale en duurzame ontwikkeling van hun land.

Het ACV ontwikkelingsprogramma 2003-2006: een terugblik

In het jaar 2003 ging het ACV van start met haar eerste ontwikkelingsprogramma. Het vakbondsprogramma bestaat grosso modo uit drie grote luiken. In het eerste –belangrijkste en ook grootste luik– staat de ondersteuning van organisaties in het Zuiden centraal. In een tweede luik zit alles qua internationale vormingsactiviteiten. En tenslotte voorziet het derde luik in activiteiten en materiaal om de ACV-achterban te informeren rond internationale thema's én in het bijzonder over het werk en de activiteiten die de partners binnen het Zuidluik van het programma realiseren.

Het eerste ontwikkelingsprogramma stelt drie prioritaire doelstellingen voorop: het versterken van nationale vakbonden, het bevorderen van duurzame ontwikkeling en goed bestuur en het promoten van subregionale samenwerking. Binnen het kader van deze doelstellingen zijn er per subregio in het programma concrete activiteiten uitgewerkt. Deze activiteiten focussen op verschillende aspecten van vorming, lobbying, uitbouw van de professionele en interprofessionele werking en het bewerkstelligen van de sociale dialoog.

Versterking van nationale vakbonden

Alleen sterke nationale vakbonden kunnen zich efficiënt toeleggen op de verbetering van de levens- en arbeidsvoorwaarden van werknemers en hun families in zowel de formele als informele sector. Om uit te groeien tot een sterke, nationale vakbeweging, moet een organisatie autonoom en onafhankelijk van de overheid kunnen functioneren. En niet alleen dat. Vakbonden kunnen hun ontwikkelingsrol alleen maar spelen indien ze representatief zijn en een voldoende groot deel van de bevolking vertegenwoordigen. Hoe groter de representativiteit van de vakbond, hoe sterker ze staan in hun onderhandelingspositie ten opzichte van werkgevers en de overheid. Het is alleen als autonome, representatieve en democratische organisaties dat de vakbonden zich kunnen lanceren in de sociale dialoog. Via de nationale sociale dialoog met de overheid en de werkgevers, maar ook internationaal ten aanzien van internationale instellingen, zorgen vakbonden in het Zuiden voor een stem van de werknemers. Op die manier ijveren ze voor de verdediging van de rechten van de werknemers, een eerlijkere herverdeling van de beschikbare middelen en voor de uitbouw van de sociale bescherming. De partners die opgenomen zijn binnen het ACV-programma zijn allen democratische, autonome, representa-

Vakbonden passen perfect binnen het kader van een ontwikkelingsbeleid met meer slagkracht én meer slaagkansen, dat de weg moet effenen om de millenniumdoelstellingen te halen.

tieve, pluralistische organisaties waarmee het ACV al een jarenlange relatie opgebouwd heeft binnen het voormalige WVA-kader.

Duurzame ontwikkeling en een goed bestuur

Binnen de activiteiten van het programma wordt eveneens op zoek gegaan naar het uitwerken van ontwikkelingsmodellen, die een alternatief zijn voor de huidige nefaste neoliberale invulling die veel overheden hanteren. Binnen het sociaal overleg en de onderhandelingen streven vakbonden naar nieuwe ontwikkelingsmodellen die duurzaam zijn op sociaal, ecologisch, cultureel, economisch en institutioneel vlak. Ook het thema van goed bestuur is daarbij voor de partners in het Zuiden belangrijk. De overheid moet een actieve rol spelen in het maatschappelijke leven en moet garant staan voor de verdediging van het algemene belang. Enkel een democratische overheid met een transparant beleid kan beantwoorden aan de noden van de bevolking. Hierop toezien en dat proces begeleiden is dan ook een belangrijk actiepoint voor de partners.

Subregionale samenwerking

Een specifiek kenmerk van het eerste programma is de subregionale samenwerking. Concreet wil men hiermee een grotere samenwerking bewerkstelligen tussen de vakbonden in de verschillende subregio's van een continent. De 11 subregio's voor samenwerking die werden gedefinieerd, vallen samen met reeds bestaande politiek-economische subregionale gemeenschappen.

Vakbonden hechten veel belang aan subregionale structuren. Als deze regionale blokken naast economische en politieke bevoegdheden ook sociale bevoegdheden zouden hebben, en uitvoeren, kunnen ze een belangrijk tegenwicht vormen tegen de neoliberale globalisering. Een degelijke participatie van de vakbonden bij de uitbouw van deze socio-economische subregionale structuren is hiervoor noodzakelijk.

Zuid-Afrika in de kijker

In de regio van zuidelijk Afrika werkt het ACV samen met CONSAWU, een jonge vakbondsconfederatie met een 250.000 tal leden en de derde grootste confederatie van Zuid-Afrika.

De activiteiten van het programma zijn erop gericht om de organisatie te versterken en vakbondsorganisaties bij elkaar te brengen die vroeger geen lid waren van een confederatie. Op die manier strijdt CONSAWU tegen een verdere fragmentatie van de Zuid-Afrikaanse vakbeweging. CONSAWU wil meer werknemers organiseren en een progressieve tegenmacht vormen tegen de neoliberale stromingen in het land. Om die politiek kracht bij te zetten werden ook samenwerkingsverbanden gesloten met FEDUSA en NACTU, twee andere grote confederaties in Zuid-Afrika.

De grote zorg van CONSAWU is deel te nemen aan de onderhandelingen op nationaal interprofessioneel vlak. Tot op vandaag is CONSAWU nog steeds geen lid van NEDLAC, een instelling waarbinnen het tripartiete sociale overleg wordt georganiseerd. Heel wat van de activiteiten van het programma waren dan ook gericht op het lid worden van deze organisatie. De activiteiten bestonden vooral uit lobbywerk, vorming en het voorbereiden van juridische dossiers. Naast het nationaal interprofessioneel overleg ging er ook veel aandacht uit naar het sectoriële en ondernemingsoverleg. Hierbij kwam er een belang-

rijke versterking van de relatie tussen de confederatie en haar beroepscentrales.

Ook op het vlak van duurzame ontwikkeling werden binnen het programma activiteiten georganiseerd. Vooral de campagne rond jongeren, werkloosheid en basisinkomen kreeg veel aandacht in de pers. In deze campagne werd ervoor gepleit om werkloze jongeren een uitkering te geven zodat ze niet terecht komen in een eindeloze spiraal van armoede. CONSAWU heeft een duidelijke maatschappijvisie. Doorheen hun activiteiten zien we duidelijk dat CONSAWU

de voorkeur geeft aan een actieve overheid. CONSAWU wil dat de overheid mee de economische ontwikkeling bepaalt en controleert. Daarom keert CONSAWU zich sterk tegen privatisering en een afbouw van sociale zekerheid. Zij pleiten zeer sterk voor het concept van een Afrikaanse welvaartstaat.

Het ACV-programma heeft CONSAWU vooral in staat gesteld zich te consolideren binnen het Zuid-Afrikaanse vakbondslandschap en heeft de weg vrijgemaakt voor de deelname van CONSAWU aan het nationaal interprofessioneel overleg.

Mercosur onder de loep

De Consejo de Trabajadores del Cono Sur (CTCS¹) of de Raad van de Werknemers uit de Cono Sur (het zuidelijke deel van Latijns-Amerika en de regio van de MERCOSUR) werd opgericht in 1974 en is een coördinatiemechanisme van de organisaties in de Cono Sur die aangesloten zijn bij de CLAT (de regionale structuur van het toenmalige WVA). Ze richten zich vooral op subregionale integratie en de deelname van de aangesloten organisaties in het proces.

Het ACV-programma van de CTCS is vooral gericht op het ontwikkelen van de subregionale raad. Veel van de activiteiten hebben bijgedragen tot de versterking van de rol van de CTCS. Daardoor is de raad een ontegensprekelijke partner geworden in de sociale dialoog rond subregionale en regionale integratie in het kader van de MERCOSUR. De samenwerking met de CTCS heeft tevens een belangrijk effect op de nationale organisaties. De autonomie en de representativiteit van de nationale organisaties worden in belangrijke mate versterkt door de activiteiten die door de CTCS worden georganiseerd.

Dit gebeurt zowel door de technische expertise waarin de CTCS voorziet, als ook door de vorming van syndicale leiders op het vlak van regionale integratie. Vorming en opleiding hebben een positief effect op het leiderschap en versterken de slagkracht van de organisaties. De deelname aan activiteiten op subregionaal niveau verbetert de zichtbaarheid van de organisaties op nationaal vlak. De overheid kan geen organisatie op nationaal vlak negeren wanneer die algemeen erkend wordt op subregionaal vlak en door internationale instanties. Hetzelfde geldt voor de sociale dialoog. De verworven kennis over onderhandelingstechnieken, sociaal-economische thema's en de contacten die werden gelegd met sociale partners en overheidsdelegaties op subregionaal niveau hebben een gunstig effect op de nationale organisaties.

Vorming en opleiding hebben een positief effect op het leiderschap en versterken de slagkracht van de organisaties.

© International Labour Organisation/
J. Maillard.

¹ De organisaties die aangesloten zijn bij CTCS, per land: Argentinië (CCAS), Boliviaë (CRISOL), Brazilië (CAT, CBTC, CNTL, SDS), Chili (CAT), Paraguay (CNT, CPT) Uruguay (ASU).

Pakistan doorgelicht

In Pakistan wordt samen- gewerkt met de organisatie APTUC. Deze maakt deel uit van de subregionale coördi- natie voor de SAARC, de South Asian Association for Regional Cooperation. APTUC heeft binnen de subregionale coördinatie altijd een sleutelrol gespeeld betreffende de uitvoering van het ACV-programma.

De activiteiten van het programma hebben dan ook een sterke invloed gehad op de versterking van APTUC op het vlak van organisa- tie en haar rol in het sociale overleg. Via de activiteiten van het programma heeft APTUC immers in belangrijke mate haar actierrein kunnen uitbrei- den. Zij hebben heel wat nieuwe doel- groepen kunnen aanspreken, wat re- sulteerde in een versterking van het lidmaatschap bij vrouwen, werkne-

mers in KMO's en vooral werknemers in de informele sector. Deze stijging van het aantal leden zal op termijn van APTUC een sterke vakbond maken en zal ervoor zorgen dat de organisatie minder afhankelijk wordt van externe financieringsbronnen.

Door de talrijke vormingsactiviteiten gericht op sociaal overleg, armoede- bestrijding, en socio-economische analyse zijn de capaciteiten van de mi- litanten en vakbondskaders sterk bij- gespijkerd. Dit maakte APTUC sterker in hun onderhandelingspositie en re- sulteerde in een aantal zeer concrete voorstellen van APTUC om het sy- steem van sociale bescherming uit te breiden naar werknemers in de infor- mele economie. APTUC besteedt daarbij ook ruim de aandacht aan de militanten en vakbondskaders op lo- kaal en ondernemingsniveau. Binnen het programma werd heel wat vor- mingsmateriaal uitgewerkt en semi- naries georganiseerd specifiek voor deze doelgroep. Op die manier kon- den ze degelijke en concrete eisen- bundels opstellen ter verbetering van de bescherming van de werknemers, dat resulteerde in kwalitatief betere

akkoorden. Door de constructieve re- latie tussen werkgevers en werkne- mers verbeterde ook de relatie van de vakbonden met de overheid en ont- stonden er succesrijke samenwer- kingsverbanden. Zo kreeg APTUC de mogelijkheid om kredieten te onder- handelen bij de overheidsbank voor arbeiders die hun eigen zaak wilden opstarten.

APTUC heeft zich binnen het pro- gramma sterk ingezet voor armoede- bestrijding. Interessante en concrete projecten zijn de kleine inkomensge- nerende projecten voor ontslagen werknemers. Hier probeert men werk- nemers traditionele ambachten aan te leren zodanig dat zij via thuiswerk op een of andere manier een inkomen kunnen verdienen. Naast de nationale activiteiten van het programma was er ook de internationale actie van de sub- regionale coördinatie SAARC (Ban- gladesh, Pakistan, Nepal, India, Sri Lanka). In het kader van SAARC wer- den activiteiten georganiseerd waar- door nationale vakbonden meer be- trokken werden bij het beleid van internationale financiële en economi- sche instellingen.

Anno 2007 ligt er een nieuw programma klaar voor de toekomst (2007-2011). Dit programma bouwt verder op de resultaten van het eerste programma met een belangrijk aantal verschillen.

Een nieuw programma voor de toekomst

De doelstelling binnen het programma is

- het versterken van de structuren en de interne werking van de organisatie in kwestie
- het versterken van de rol van de organisatie binnen het sociale overleg
- het versterken van de samenwerking van de organisatie met andere actoren in het maatschappelijke middenveld van het land in kwestie

In het nieuwe programma zal er niet meer gewerkt worden rond 1 centraal thema maar is er een gediversifieerde aanpak waarbij thema's, prioriteiten, methodes en acties verschillend zijn naargelang van de organisaties. Met uitzondering van Latijns-Amerika, zal er niet meer op het subregionale maar op het nationale niveau gewerkt worden. Het nieuwe meerjarenprogramma van het ACV bestaat eveneens uit drie grote luiken.

Zuidluik (65% van het programma)

1. Afrika:

In Afrika wordt er samengewerkt met vijf nationale organisaties in Marokko (CDT), Zuid-Afrika (CONSAWU), Congo (CSC), Ivoorkust (Dignité) en Kameroen (USLC). De uitbouw van de dienstverlening en een sterkere vakbondsvertegenwoordiging in de sectoren zijn belangrijke werkpunten voor deze organisaties.

2. Azië

In Azië wordt er samengewerkt met drie sterke nationale organisaties in Bangladesh (BSSF), in Indonesië (KSBSI) en in Pakistan (APTUC). Die organisaties werken momenteel aan een verbetering van de arbeidswetgeving en de uitbouw van sociale zekerheid in hun land, aan de verdere uitbouw van het nationaal sociaal overleg en hun deelname hieraan, aan de uitbouw naar nieuwe sectoren en aan een betere dienstverlening naar specifieke doelgroepen zoals vrouwen, migranten of werknemers in de informele economie.

3. Latijns-Amerika

In tegenstelling tot de twee andere continenten, ligt het accent in Latijns-Amerika niet op nationale organisaties, maar op het regionale niveau. In Latijns-Amerika gebeurt er immers al heel wat politiek-economische besluitvorming op dit niveau (cfr. Mercosur). Op expliciete vraag van de partners wordt er gewerkt aan de versterking van regionale syndicale overlegstructuren zodat ze zwaarder kunnen doorweten op de regionale besluitvorming. Dit gebeurt zowel via vorming als via de verdere uitbouw van de al bestaande overlegstructuren. Naast het regionale aspect spitst het programma zich eveneens toe op de versterking en verdere uitbouw van de nationale organisaties die in die regionale structuur zijn opgenomen.

Vorming (25% van het programma)

Het vormingspakket wordt toegespitst op 3 centrale thema's:

- Algemene internationale syndicale vorming (voor nieuwe kaders van organisaties uit het Zuiden),
- Vorming over macro – economie (die vooral toespitst op het beleid van internationale instellingen zoals IMF, WB en WTO en thema's als goed bestuur, economische ontwikkeling en sociaal verantwoord ondernemen)
- Normen (waarin internationale sociale regelgeving, fundamentele arbeidsrechten op het werk, werking en procedures van de Internationale Arbeids Organisatie en mensenrechten centraal staat)

Sensibilisering en Informatie (10% van het programma)

Binnen dit luik zijn allerlei activiteiten ingepland om met de ACV-achterban te werken rond internationale thema's en uitdagingen. Dat kan gaan van uitwisseling en bezoeken aan vakbonden in het Zuiden, over aanmaak van educatief materiaal, vorming en lokale acties hier, tot het meewerken aan internationale en nationale campagnes zoals de Decent Work campagne.

2

5

4

5

7

- 2 Het ACV ontwikkelingsprogramma
- 4 Zuid-Afrika in de kijker
- 5 Mercosur onder de loep
- 6 Pakistan doorgelicht
- 7 Een nieuw programma voor de toekomst

Tune

Met de steun van de Directie-Generaal Ontwikkelings-samenwerking (DGOS).

Het ACV-ontwikkelingsprogramma wordt opgevolgd door de Internationale Dienst. Voor vragen of meer informatie kan u altijd terecht op ACV Internationale Dienst, Haachtsesteenweg 579, 1031 Brussel, international@acv-csc.be, www.acv-online.be